

03980200130986
RPW/897/2019 N
2019-01-11

nr RPW: 897/2019 za: MINISTER
... Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej

Warszawa, dnia 10 stycznia 2019 r.

DUS.II.0702.1.2019.KP

Pan
Stanisław Karczewski

Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

W związku z przesłanym przy wystąpieniu Pana Marszałka z dnia 19 grudnia 2018 r., znak: BPS/043-68-1978-MRPPS/18, tekstem oświadczenia złożonego przez senatora Czesława Ryszkę podczas 68. posiedzenia Senatu RP w dniu 14 grudnia 2018 r. w sprawie pana M J , uprzejmie proszę o przyjęcie następujących wyjaśnień.

Możliwość podwyższenia emerytury lub renty o tak zwany dodatek branżowy przewidywał obowiązujący do 14 listopada 1991 r. przepis art. 54 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 14 grudnia 1982 r. o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin (Dz. U. Nr 40, poz. 267, z późn. zm.), w związku z § 16 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43, z późn. zm.). Na podstawie tych przepisów mógł być przyznany wzrost świadczenia w wysokości 10% lub 15% podstawy jego wymiaru, w zależności od rodzaju wykonywanej pracy.

Dodatki te zostały zniesione na mocy art. 21 ust. 4 w związku z art. 45 ust. 1 ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent, o zasadach ustalania emerytur i rent oraz o zmianie niektórych ustaw (Dz. U. Nr 104, poz. 450, z późn. zm.). Ustawa ta miała istotny wpływ na system ubezpieczeń społecznych. Wprowadzając m.in. pojęcie okresów składkowych i nieskładkowych, częściowo uzależniła od nich wysokość świadczeń oraz ustanowiła jednakowe dla wszystkich ubezpieczonych zasady obliczania emerytur i rent przyznawanych począwszy od 15 listopada 1991 r., tj. od dnia jej wejścia w życie.

Natomiast wszystkie świadczenia przyznane przed tą datą zrewaloryzowano (przeliczono) proporcjonalnie do rzeczywistej wartości zarobków osiągniętych przed przejściem na emeryturę lub rentę i długości stażu pracy (okresów składkowych i nieskładkowych). Kwotę indywidualną świadczenia ustalało się więc z uwzględnieniem stażu ubezpieczeniowego,

a w odniesieniu do rent również tzw. okresów hipotetycznych oraz wynagrodzenia ubezpieczonego z ustalonego okresu.

W ten sposób zostały zlikwidowane różnice w wysokości świadczeń, wynikające z przyznawania ich w różnych okresach. W konsekwencji została również wstrzymana wypłata wzrostów i dodatków dla wszystkich wcześniej uprawnionych do nich świadczeniobiorców. Osobom, które przed 15 listopada 1991 r. posiadały status emeryta lub rencisty uprawnionego do ww. dodatku, a następnie utraciły do niego prawo, w latach 2000-2004 wypłacano - w oparciu o art. 10 ustawy z dnia 6 marca 1997 r. o zrekompensowaniu okresowego niepodwyższania płac w sferze budżetowej oraz utraty niektórych wzrostów lub dodatków do emerytur i rent (Dz. U. z 2000 r. Nr 23, poz. 294, z późn. zm.) - jednorazowe rekompensaty pieniężne. Zgodnie z art. 8 tej ustawy wypłata rekompensaty stanowi zaspokojenie wszelkich roszczeń z tytułu utraty prawa do dodatków branżowych.

Dalsze zmiany w zakresie ustalania wysokości świadczeń wprowadziła reforma systemu ubezpieczeń społecznych, dokonana w 1999 roku. Reformując ten system kierowano się zasadą równego traktowania wszystkich ubezpieczonych, o czym stanowi art. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 1778, z późn. zm.). Na gruncie przepisów emerytalno-rentowych zasada ta dotyczy stosowania wobec określonego kręgu osób takich samych rozstrzygnięć nie tylko w zakresie warunków objęcia systemem ubezpieczeń, czy też nabywania uprawnień do świadczeń, ale również mechanizmu ustalania ich wysokości.

W nowym systemie emerytalnym, określonym ustawą z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270), źródłem finansowania emerytur i rent jest fundusz tworzony ze składek pracowników i pracodawców. Wysokość emerytury jest więc ściśle związana z indywidualnym przebiegiem ubezpieczenia konkretnej osoby. Odzwierciedla zarówno wysokość wynagrodzeń uzyskiwanych w czasie zatrudnienia, od których istniał obowiązek opłacania składek na ubezpieczenia społeczne, jak i odpowiedni okres ich opłacania (staż pracy), ponieważ im dłużej płacono składki na ubezpieczenie emerytalne, tym wyższa jest emerytura.

W związku z tym, że w pracowniczym systemie ubezpieczeń społecznych stopa procentowa składki emerytalnej jest jednakowa dla wszystkich ubezpieczonych, jednolite muszą być również dla wszystkich grup społeczno-zawodowych objętych zakresem tego ubezpieczenia uregulowania stosowane przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury i jej wysokości.

Przywileje branżowe wynikające z układów zbiorowych pracy, a takimi były omawiane dodatki, nie miały żadnego odzwierciedlenia w wysokości składki odprowadzanej na ubezpieczenia społeczne. Z tego powodu niewspółmiernie obciążony był ogół

ubezpieczonych, nie korzystających z takich uprawnień i budżet państwa dotujący Fundusz Ubezpieczeń Społecznych.

Mając powyższe na uwadze, a w szczególności fakt zakończenia w 2004 roku procesu wypłaty rekompensat pieniężnych za zniesienie prawa do dodatków branżowych, uprzejmie informuję, że w resorcie rodziny, pracy i polityki społecznej nie prowadzi się obecnie prac zmierzających do modyfikacji przepisów ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych w oczekiwanym przez senatora Czesława Ryszkę zakresie.

Z wyrazami szacunku

z up.
M. Zieliński
PODSEKRETAŃZ STANU